

1. Юридична деонтологія: підр./за ред. В.М.Горшеньова, В.В.Комарова. -Х.: Основа, 1993.
2. Роль жінок у прийнятті рішень та вирішенні збройних конфліктів / М.Д. Дегтярьова, Д.А. Білан.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.

Яна Лазарєва

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції

Науковий керівник:

Репан М. І.

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Міжнародні стандарти, спрямовані на подолання домашнього насильства, виступають основою національного законодавства України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Особливо важливою у даному напрямку є розробка єдиних стандартів діяльності держав щодо протидії насильству в сім'ї. На сьогодні такі принципи та стандарти знайшли своє відображення в різноманітних міжнародних нормативно-правових актах.

Статут Організації Об'єднаних націй (1945 р.), в якому закріплено рівні права чоловіків і жінок та зазначено, що держави повинні забезпечувати повагу до прав і свобод людини незалежно від статі [1]. Звідси, вперше на міжнародному рівні був закладений фундаментальний принцип гендерної рівності, що далі конкретизувався у наступних нормативно-правових актах.

Загальна декларація прав людини (1948 р.), відповідно до статті 2 якої кожна особа повинна володіти всіма правами та всіма свободами, проголошеними в цій Декларації, без жодної відмінності стосовно раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного або соціального походження, майнового, станового та іншого походження [2].

Зазвичай від домашнього насильства найчастіше потерпають жінки та діти, отже найбільша увага світової спільноти зосереджена на захисті саме цих категорій населення. Жінки почали боротися за свої права ще з XVIII століття. Але якісь реальні права і свободи, які б були закріплені на рівні законів, вони отримали лише у XX столітті. Спочатку жінки прагнули отримати виборчі права. У 1983 році в Новій Зеландії жінки вперше отримали виборчі права, а і з часом Сьогодні фемінізму характеризується посиленням боротьби з будь-якими проявами насильства щодо жінок, серед яких домашнє насильство займає центральне місце. Оскільки саме жінки становлять найбільш уразливу групу, що страждає від насильницьких дій з боку членів своєї родини (батьків, чоловіків, братів тощо), то на конкретизацію зазначених прав людини прав було видано ряд міжнародних документів, одним із яких стала Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації стосовно жінок (1979 р.) [3]. Цей документ ще називають «Біллем про права жінок», оскільки він є основоположним міжнародним актом у сфері забезпечення прав жінок. жінки отримали виборчі права майже в усіх країнах світу.

Справедливою є думка Ситникова С.Н., який зазначає, що міжнародне співтовариство усвідомлює всю гостроту й важливість проблеми домашнього насильства й намагається виробити єдину систему запобігання такому насильству й захисту його жертв. Важливими складовими цієї системи є правове забезпечення, а також суспільний захист жертв насильства й діяльність соціальних служб. При цьому підкреслюється, що ефективна політика проти домашнього насильства можлива тільки у випадку співробітництва, взаємодії різних структур і населення [4].

На сьогодні спеціальним міжнародним стандартом, цілеспрямовано створеним для запобігання та протидії домашньому насильству є Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, більш відома як Стамбульська Конвенція, прийнята Комітетом Міністрів Ради Європи в 2011 році. Ця Конвенція є потужним прогресивним актом, який передбачає дієві заходи боротьби з домашнім насильством та насильством щодо жінок взагалі. Але станом на травень 2021 року ця Конвенція не ратифікована Україною (хоча і підписана в 2011 році). За умови ратифікації Стамбульської конвенції Україна зробить значний крок вперед щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Однак необхідно пам'ятати, що міжнародні норми діють тоді, коли вони ратифіковані, а держава розробляє та приймає національне законодавство саме з урахуванням цих міжнародних стандартів[5].

Зокрема, ми підтримуємо пропозиції Ковальової О.В., Плужніка О.І. та Павлютіна Ю.М. про необхідність удосконалення національного законодавства щодо протидії домашньому насильству з урахуванням таких документів, як:

- Рекомендація № R (85) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про насильство в сім'ї» (1985 рік)
- Рекомендація № R (90) 2 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо соціальних заходів стосовно насильства в сім'ї» (1990 рік)
- Рекомендація № R (91) 9 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про невідкладні заходи у справах сім'ї» (1991 рік)
- Резолюція № S-23/3 «Подальші заходи та ініціативи щодо втілення в життя Пекинської декларації і Платформи дій», прийнята на 23-й спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН (2000 рік)
- Рекомендація № Rec (2002) 5 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про захист жінок від насильства» (2002 рік)
- Рекомендація № 1582 (2002) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Домашнє насильство щодо жінок» (2002 рік)
- План дій ОБСЄ щодо підтримки гендерної рівності (2004 рік)
- Рішення Ради міністрів ОБСЄ 15/05 щодо запобігання та протидії насильству щодо жінок (2005 рік)
- Резолюція № 1512 (2006) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Парламентарі об'єдналися для протидії домашньому насильству щодо жінок» (2006 рік)
- Резолюція №1635 (2008) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Протидія насильству проти жінок над жінками, на шляху до Конвенції Ради Європи» (2008 рік)
- Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року (2016 рік) [6].

Отже, не дивлячись на те, що вказані документи носять рекомендаційний характер, вони відіграють важливу роль у формуванні національного законодавства, оскільки задають вектори його розвитку. На сьогодні важливою є розробка єдиних стандартів діяльності держав щодо протидії як домашньому насильству так і насильству за ознакою статі.

1. Устав Организации Объединённых Наций и Устав Международного Суда, URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення 17.05.2021).

2. Всеобщая декларация прав человека от 10 декабря 1948 года, URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення 17.05.2021)

3. Конвенция Организации Объединённых Наций про ліквідацію усіх форм дискримінації стосовно жінок від 18 грудня 1979 року URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207 (дата звернення 17.05.2021)

4. Ситников С.Н. Противодействие насильственной преступности в семье: международные стандарты и зарубежное законодательство // Международное уголовное право и международная юстиция, 2009.

5. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11 травня 2011 року. URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e> (дата звернення 17.05.2021).

6. Ковальова О.В., Плужнік О.І., Павлютін Ю.М. Міжнародні стандарти та національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: хрестоматія / уклад. / О.В. Ковальова, Плужнік, О.М. Павлютін./ під заг. ред. М.В. Корнієнка – Одеса : ОДУВС, 2020. – 416 с.